

**«ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ - ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ»**

Ελισάβετ Ι. Σιμουλίδου
Φιλολόγος, Ψυχολόγος (Dipl.Psych., MSc)
Διευθύντρια 3^{ου} Γυμνασίου Θέρμης
πρ. Υπεύθυνη Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων Δ.Δ.Ε. Ανατ. Θεσ/νίκης

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ - ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ - ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ

- **Χαρακτηριστικά και «ψυχολογικό κλίμα» του σχολείου:**
 - Οι αξίες και η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι σε επιθετικές και γενικά αρνητικές συμπεριφορές των μαθητών τους μπορεί να διαφέρουν από σχολείο σε σχολείο (σχολεία περισσότερο ή λιγότερο ανεκτικά).
 - Η απουσία ενεργής αντίδρασης απέναντι σε αρνητικές-παραβατικές συμπεριφορές υποδηλώνει **σιωπηλή αποδοχή**
 - => **ανοχή στη βία και επιθετικότητα**
 - => **αρνητικό ψυχολογικό κλίμα**
 - => **αδιάφορο και αδύναμο σχολείο**

Αντίθετα, σε ένα **θετικό ψυχολογικό κλίμα** περιορίζεται η επιθετικότητα και μειώνονται οι αρνητικές συμπεριφορές

Όταν:

- το σχολείο, μέσα από το σύλλογο των καθηγητών του, θέτει **σαφείς κανόνες συμπεριφοράς,**
- **ενθαρρύνει την διαπροσωπική επικοινωνία και συνεργασία των μαθητών,**
- **επιβραβεύει την επιτυχία και στηρίζει ψυχολογικά δυνατούς και αδύναμους μαθητές.**
- **παρέχει ευκαιρίες προσωπικής ανάπτυξης και ενδυνάμωσης των μαθητών του**

➤ **Σημαντικοί παράγοντες πρόληψης και αντιμετώπισης παραβατικών συμπεριφορών**

1. **Διαμόρφωση σχολικού κλίματος** επικοινωνίας, διαλόγου και εμπιστοσύνης, ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές: σεβασμός, διάλογος, κατανόηση διαφορών
2. **Ύπαρξη ξεκάθαρων κανόνων**, που θα συνοψίζονται στο **Σχολικό Κανονισμό**
3. **Σύνταξη συμβολαίου τμήματος** για τον σεβασμό και τη διασφάλιση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κάθε μαθητή
4. **Αξιοποίηση των μαθητικών συμβουλίων**
5. **Πραγματοποίηση προγραμμάτων, βιωματικών εργαστηρίων βελτίωσης των κοινωνικών δεξιοτήτων, προαιρετικών ομαδικών δραστηριοτήτων** (π.χ. ομάδες έρευνας, περιοδικού, ιστοσελίδας, θεατρικής έκφρασης, ραδιοφώνου, εικαστικών, comics, φωτογραφίας, προβολών, αθλητισμού, κα)
6. **Καθιέρωση διαδικασιών ακρόασης, σε περιστατικά ενδοσχολικής βίας και ανάθεση ρόλων συμβούλων και διαμεσολαβητών** σε εκπαιδευτικούς με ειδικές γνώσεις και δεξιότητες
7. **Καθιέρωση διαδικασιών συμφιλίωσης και εναλλακτικών κυρώσεων** για τους μαθητές που συγκρούονται ή ασκούν βία
8. **Πρώθηση της σχολικής διαμεσολάβησης και δημιουργία ομάδων φιλίας**
9. **Τακτική ενημέρωση και επικοινωνία με τους γονείς**
10. **Δικτύωση με υποστηρικτικούς μηχανισμούς της κοινότητας** (ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, συμβουλευτικούς σταθμούς, σχολές γονέων, κ.α)

➤ Παρεμβάσεις στην τάξη

- Ενθαρρύνεται η συμμετοχή και δραστηριοποίηση των μαθητών
- Χρήση βιωματικών ενεργητικών τεχνικών
- Αξιοποίηση δυναμικής της ομάδας

Στόχοι: αλλαγή συγκεκριμένων συμπεριφορών, εκμάθηση & καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων

- Η διαμόρφωση συμβολαίου τμήματος αποτελεί πχ. μία πρώτη παρέμβαση (χρονικά με την έναρξη σχ. έτους) στην τάξη.

➤ Μέσω των στοχευμένων παρεμβάσεων:

- δυνατότητα σε μαθητές που υστερούν σε επιδόσεις **να αναδείξουν άλλες ικανότητες** που έχουν και **να εισπράξουν αναγνώριση** από την ομάδα.
- δυνατότητα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς να εστιαστούν σε **δράσεις συνεργατικής μάθησης** και έτσι να **καλλιεργήσουν αξίες**, όπως ο σεβασμός της γνώμης του άλλου και η σύνθεση των διαφορετικών απόψεων.
- Πολλαπλά τα **οφέλη**: *-Ενίσχυση των συναισθηματικών δεσμών των μαθητών μεταξύ τους, αλλά και με τους καθηγητές τους*
 - Οι διαφορετικές απόψεις στην τάξη δε βιώνονται ως απειλή, αλλά ως μια πρόκληση και μια ευκαιρία εμπλουτισμού*
 - Οι μαθητές/τριες μαθαίνουν να ανακαλύπτουν καινούργιους και πιο αποτελεσματικούς τρόπους διαχείρισης των συγκρούσεων, που ενδέχεται να προκύψουν.*

Παράδειγμα σχεδιασμού δράσης (ως παρέμβαση πρόληψης) -3^ο Γ/σιο Θέρμης

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ:

- Το σχολείο μας κατά την περσινή σχολική χρονιά 2021-22 πραγματοποίησε **δράση διερεύνησης παραβατικών συμπεριφορών των έφηβων μαθητών/τριών μέσω ερωτηματολογίου** που συμπληρώθηκε από όλους τους 410 μαθητές μας, με στόχο να τους ευαισθητοποιήσουμε να συνειδητοποιήσουν **τι συνιστά παραβατικότητα στο σχολικό χώρο** και να καταδείξουμε ότι αυτές **οι αρνητικές συμπεριφορές δε συνεισφέρουν στη δημιουργία κλίματος ασφάλειας**.
- Φετινός μας στόχος: ο σχεδιασμός δράσεων για το σεβασμό του σχολικού κανονισμού και συνακόλουθα την αποφυγή ή μείωση αρνητικών – παραβατικών συμπεριφορών.
- Προσδοκόμενο αποτέλεσμα: η βελτίωση του σχολικού κλίματος και η αρμονική συνεργασία μαθητών μεταξύ τους και μαθητών-εκπαιδευτικών.
- Απαραίτητη προϋπόθεση για την **οικοδόμηση καλών σχέσεων είναι η διασφάλιση ενός ξεκάθαραυ πλαισίου κανόνων και προσδοκιών**, με βάση τις **αξίες** του σχολείου και την επίτευξη στόχων που πρέπει να εκπληρώσει.
- Η επικαιροποίηση του σχολικού κανονισμού και η διαμόρφωση συμβολαίων τάξης σε κάθε τμήμα συμβάλλει σημαντικά στα παραπάνω.
- Όταν το μήνυμα του σχολείου είναι σαφές και ρητό, οι μαθητές αισθάνονται ασφάλεια, απαραίτητη συνθήκη που οδηγεί στην **ψυχολογική σύνδεση τους με το σχολείο** ή αλλιώς στη **θετική τους σύνδεση με αυτό** (school connectedness). Ένα τέτοιο σχολείο χαρακτηρίζεται για την έμφαση που δίνει στις **ποιοτικές συνιστώσες** της εκπαίδευσης και όχι μόνο στις ποσοτικές.
- Παράλληλα ενισχύεται το **αίσθημα της ατομικής και συλλογικής ευθύνης** των μαθητών/τριών και η καλλιέργεια σχέσεων με αλληλεγγύη και φροντίδα.

Σχεδιάσαμε και εφαρμόσαμε μία δράση-παρέμβαση διάρκειας τριών διδακτικών ωρών:

- **1^η δ. ώρα:-** Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (βίντεο) με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας για την εφηβική παραβατικότητα (διάρκειας 25 λεπτών περίπου) που πραγματοποιήσαμε την περσινή σχ. χρονιά 2021-22.
-Ακολουθως **συζήτηση** με αφορμή τα ερεθίσματα που δόθηκαν από το βίντεο, πχ. τι τους εντυπωσίασε ή προβλημάτισε, σχόλια για τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο, κλπ.
- **2^η δ. ώρα:** -Προβολή του **σχολικού κανονισμού** στον πίνακα (τα βασικά σημεία από τον περσινό κανονισμό) με στόχο την ενημέρωση των μαθητών/τριών της Α τάξης και την υπενθύμιση των μαθητών/τριών της Β και Γ τάξης.
-**Συζήτηση σε μικρές ομάδες** για τους κανόνες και **καταγραφή προτάσεων** που θα χρησιμοποιηθούν σε δεύτερο χρόνο για την επικαιροποίηση του σχολικού κανονισμού (όταν προκύψει το μαθητικό συμβούλιο).
- **3^η δ. ώρα :** -Διαμόρφωση και διατύπωση **συμβολαίου τάξης** για κάθε τμήμα.
- **Ως Βοηθητικό εργαλείο για το συμβόλαιο**, χρησιμοποιήσαμε ενδεικτικό παράδειγμα με τη μορφή πίνακα από τα σχολεία που εφάρμοσαν πέρυσι πιλοτικά το **Σχολικό Σύστημα Προώθησης Θετικών Συμπεριφορών** (όπως παρουσιάστηκε σε επιμορφωτική εκδήλωση από την Περιφέρεια Π.Ε και Δ.Ε. Κ. Μακεδονίας στις 21-6-22). Στον πίνακα εστιαστήκαμε σε **τρεις βασικές αξίες** που συμφωνήθηκαν προηγουμένως από το σύλλογο εκπαιδευτικών: **«Ασφάλεια, Υπευθυνότητα, Συνέπεια»**.

➤ ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- Σε σύντομο χρονικό διάστημα το σχολείο θα έχει συζητήσει και δουλέψει σχετικά με τους κανόνες λειτουργίας και το συμβόλαιο τάξης, έχοντας ευαισθητοποιηθεί παράλληλα στην πρόληψη παραβατικών συμπεριφορών.
- Οι μαθητές/τριές μας διευκολύνονται να έχουν μία συνολική εικόνα της συμβολής τους, ατομικής και ομαδικής, στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου και στην ενίσχυση του θετικού κλίματος σε αυτό.

Ενδεικτικό παράδειγμα με τη μορφή πίνακα (ΣΣ.Προ.Θε.Συ)

- Στις δύο επόμενες διαφάνειες:
- Ο Πίνακας 1: δόθηκε στους εκπαιδευτικούς προς συμπλήρωση μαζί με τους μαθητές κατόπιν συζήτησης στην τάξη
- Ο Πίνακας 2: συμπληρωμένος από τμήμα της Α τάξης (ενδεικτικά)
- Η δράση πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 23/9/2022.

3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΡΜΗΣ**2022-2023**

ΤΜΗΜΑ : Α1	ΤΑΞΗ	ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ-ΣΚΑΛΑ	ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ	ΑΥΛΗ	ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ	ΚΥΛΙΚΕΙΟ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ						
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ						
ΣΕΒΑΣΜΟΣ						

3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΡΜΗΣ

2022-2023

ΤΜΗΜΑ :	ΤΑΞΗ	ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ-ΣΚΑΛΑ	ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ	ΑΥΛΗ	ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ	ΚΥΛΙΚΕΙΟ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Μπαίνουμε στην τάξη και βγαίνουμε με προσοχή	Περπατάμε προσεκτικά	Πετάμε τα χαρτιά τουαλέτας στα καλαθάκια Πλένουμε και σκουπίζουμε τα χέρια μας	Αποφεύγουμε τις συγκρούσεις	Καθόμαστε στις θέσεις μας Μιλάμε χαμηλόφωνα για να διευκολύνουμε τον οδηγό	Περιμένουμε στη σειρά και βάζουμε αντισηπτικό πριν φάμε το κολατσιό μας.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	Ολοκληρώνουμε τις εργασίες μας Διατηρούμε τα θρανία καθαρά Την τελευταία ώρα βάζουμε την καρέκλα μας στο θρανίο και αδειάζουμε το ράφι μας.	Φροντίζουμε την καθαριότητα του χώρου	Χρησιμοποιούμε σωστά τα υλικά καθαριότητας, ώστε να υπάρχουν και για τους υπόλοιπους	Φροντίζουμε την καθαριότητα του χώρου	Προστατεύουμε την ξένη περιουσία	Αγοράζουμε εγκαίρως την τροφή μας
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Κάνουμε ησυχία Ακούμε όποιον/α έχει το λόγο	Αποφεύγουμε το συνωστισμό	Διευκολύνουμε τις καθαρίστριες στο έργο τους - Σεβόμαστε τον κόπο τους	Φερόμαστε με ευγένεια στους συμμαθητές μας. Αποδεχόμαστε τους άλλους και αποφεύγουμε να χρησιμοποιούμε φράσεις που τους προσβάλουν.	Ακούμε μουσική με τα ακουστικά και αποφεύγουμε να ενοχλούμε τους συμμαθητές μας	Φερόμαστε με ευγένεια στους συμμαθητές μας και στην υπεύθυνη του κυλικείου

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!